

ДРЖАВЕН ЗАВОД ЗА РЕВИЗИЈА
ENTI SHTETËROR I REVIZIONIT
STATE AUDIT OFFICE

Број:

02-647/1

Датум:

09.06.2020

Извештај

за проверка на квалитетот на извршените ревизии/оценка на контролите на квалитет (ОКК)

1. Вовед

1.1. Предмет на овој извештај е извршената проверка на квалитетот на извршената ревизија на регуларност кај Државниот завод за статистика, за 2018 година.

1.2. Проверката на ревизорското досие е планирана и извршена во периодот предвиден со Годишниот план за осигурување на квалитетот на ревизиите за 2020 година, од страна на Снежана Лулевска, самостоен ревизор, согласно Решението број 03-223/1 од 31.01.2020 година.

1.3. Проверката е извршена во периодот од 03.02.2020 до 30.04.2020 година.

1.4. За проверката се користени пропишаните прашалници за осигурување квалитет на извршените ревизии: Фаза планирање – Прилог 1, Фаза извршување – Прилог 2 и Фаза известување – Прилог 3 од Упатството за осигурување квалитет на ревизиите.

1.5. Воведниот состанок се одржа на ден 03.02.2020 година во присуство на:

- м-р Љубица Тошевска – раководител на ревизија;
- Наташа Нинеска – самостоен ревизор (раководител на тим);
- Елена Догазанска – ревизор (член на тим);
- м-р Сања Гоцева – помлад ревизор (член на тим).

1.6. На воведниот состанок беа презентирани целите, предметот и опфатот на проверката, со истовремено запознавање со основните информации за субјектот кој бил предмет на ревизија, пред `се во делот на мандатот, начинот на финансирање и функционирање на субјектот. Исто така, добиени се одговори на прашањата за текот на вршењето на ревизијата, евентуални неусогласености во ставови/мислења со субјектот или при изготвувањето на Нацрт/Конечен извештај на ревизорскиот тим со РР/ПГДР и комплетноста на ревизорската документација, од аспект на изготвување, проверка и одобрување од страна на Раководител на тим, РР и ПГДР, приложена во досието за ревизија во АМС системот.

1.7. Проверката е извршена со увид и анализа во работните документи и работните белешки од досието за ревизија во АМС системот, приложените и пополнетите програми и прашалници, како и друг вид на акти пропишани со методологијата на ДЗР.

1.8. Завршниот состанок и презентирање на состојбите утврдени со проверката за осигурување на квалитет, е одржан на 11.05.2020 година во присуство на:

- м-р Цвета Ристовска – ПГДР;
- Наташа Нинеска – самостоен ревизор (раководител на тим);
- Елена Догазанска – ревизор (член на тим);
- Сања Гоцева – помлад ревизор (член на тим).

На овој состанок презентирани се одредени забелешки/укажувања по извршената проверка на ревизорското досие на кои присутните дадоа свои коментари и видувања за причините на изнесените забелешки/укажувања и побараа истите да бидат доставени во писмена форма заради разгледување и евентуално спроведување на корекции по истите, во рок од две недели. Забелешките /укажувањата се доставени на e-mail, на 11.05.2020, до ПГДР, РР и РТ, како и одобрен е рок за доставување на одговор, заклучно со 22.05.2020 година.

По истекот на рокот, добиен е коментар од ревизорскиот тим на ден 22.05.2020, со образложенија и извршени корекции/исправки по забелешките/укажувањата, за што е извршена дополнителна проверка во досието на ДЗС во АМС системот. Корекциите се однесуваат на формирање на постојано досие, со пропишаните обрасци и документи, дополнето тековно досие со 4 прикачени документи, изготвени програми за гр. 48 и 90, сметка 637 и внесен процент за извршени детални тестирања во РБ за ставка 464 и 465, сметка 637.

2. Квалитет на ревизорските постапки

Со извршената контрола констатирано е дека при спроведување на трите фази од ревизијата (планирање, извршување и известување) користени се техники и постапки кои се пропишани со методологијата на ДЗР.

2.1. Фаза на планирање:

- Во делот на Запознавање со субјектот, по барањето за потребни акти, доставено до ревидираниот субјект, од вкупно 63 точки за доставување на документација (правилници, процедури, упатства, одлуки, решенија, извештаи, планови, евиденции, прегледи, и сл.), во досието на АМС се прикачени документи кои се однесуваат само за 10 точки од барањето (целосно или делумно). Истите не се соодветно означени и поврзани со одделни точки од барањето како ревизорска документација (докази) кое доведува до неможност за лесно пребарување на потребен документ при

вршењето на ревизијата од сите членови на тимот, а од друга страна ја отежнува контролата на квалитет и проверката на осигурување на квалитет. Не е направена анализа на документацијата по барањето, за да се утврди дали одредени документи не се обезбедени, а субјектот треба да ги има, како и не е утврдена/проверена соодветноста и релевантноста на обезбедените документи за одделни точки од барањето. Врз основа на анализата на документацијата може да се донесат заклучоци/позитивни или негативни, како и евентуални забелешки и констатации за првични наоди, и насоки за натамошниот тек на ревизијата.

- Не се спроведени **аналитички постапки во фазата на планирање** за да се согледаат одделни отстапувања и да се насочи вниманието на ревизорот во натамошниот тек на ревизијата, а кои се однесуваат на постапки за анализа на трендови и анализа на соодноси, односно согледување и испитување на позначајни промени во состојбата на сметките во тековната во однос на претходната година во БПР и БС, или пак споредба на планираните во однос на остварените приходи или расходи, за кои е потребно да се обезбеди и образложение од одговорните лица во субјектот, а во зависност од тоа ќе следат и понатамошни испитувања во текот на ревизијата.

2.2. Фаза на извршување:

- Во делот на **Документирање на ревизорските активности**, не е извршено усогласување и изедначување во обележувањето на Програма, Водечка табела, РБ, Доказ, помеѓу Раководителот на тим и членовите, а се однесува на редоследот во ознаката/насловот на документот (сметка, група/позиција, ставка/конто, назив/име) за да може да се поврзат меѓусебно и редоследно, заради прегледност и полесна контрола на документите во досието.
- Не се изготвени **Програми**, за група 19 – АВР, кај сметка 637, за група 42 – Стоки и услуги, 46 – Субвенции и трансфери и 72 – Неданочни приходи, кај сметка 631, и за група 42 – Стоки и услуги и 72 – Неданочни приходи, кај сметка 787.
- Кај **конто 425 – Договорни услуги**, (сметка 637), во РБ не е дадено појасно и подетално образложение за спроведените аналитички постапки и преглед на она што е ревидирано, а кои се однесуваат на податоци за вкупно спроведени статистички истражувања и поединечни статистички истражувања, по избор, во вкупен износ и поединечни износи, во текот на 2018 година, и за извршената споредба и усогласувања на помошната евиденција со сметководствената евиденција, а кои се однесуваат на пресметани и исплатени обврски по основ на надоместоци и персонален данок од доход на лицата ангажирани за статистички истражувања, во 2018 година.

- Кај **конто 464 – Разни трансфери**, (сметка 637), не е јасно поврзувањето на ревидираниот примерок означен во РБ и образложението во ВТ со Доказите кои се обезбедени, односно не се означени прегледите за која ставка се однесува, што ја отежнува контролата и проверката за осигурување на квалитет.
- Кај **конто 465 – Исплата по извршни исправи**, (сметка 637), не е јасно, прецизно и прегледно поврзувањето на Доказите кои се обезбедени од сметководствената евиденција, како и од друга дополнително побарана документација, во текот на ревизијата (помошна евиденција, различни документи од годината што е предмет на ревизијата, тековната година или минати години), со РБ и ВТ, за да се утврди/потврди состојбата прикажана во деловните книги и ФИ.
- Кај **конто 480 – Купување на опрема и машини**, (сметка 637), во досието на АМС, за оваа ставка, нема приложено Докази, како што се: договор со избраниот понудувач, со прилог понуда – спецификација која е прифатена, фактури, документација за испорачана опрема и прием на опремата, (испратница, приемница или записник за прием од одговорни лица во ДЗС), и друга соодветна документација, врз основа на кои ќе може да се изврши (повторна) проверка (контрола) и потврда на состојбата утврдена од ревизијата.
- Кај **конто 481 – Градежни објекти**, (сметка 637) во досието на АМС, за оваа ставка, не се прикачени документи, како Докази, за потврда и проверка на утврдената состојба од страна на ревизијата, а за спроведената јавна набавка Реконструкција на деловен објект во ДЗС, не е приложена дел од документацијата која е релевантна за самата набавка и кон договорите со избраните понудувачи, нема прилог на коригирана Понуда со коригирана Листа на цени по спецификации согласно постигнатата цена, по спроведена е-аукција.

2.3. Фаза на известување

- Во Нацрт извештајот за сметка 637, извршена е промена на ревизорското мислење за финансиските извештаи, од неповолно мислење во мислење со резерва, после одржувањето на состанокот од стручно тело, за што не постои писмен траг (доказ) за тоа кој го дал предлогот и кој ја извршил корекцијата односно не е констатирано во записникот од стручно тело (нема писмено образложение за промената на мислењето).
- Во Завршниот меморандум и во Нацрт/Конечен извештај, е обелоденета состојба за непостоење на постапка и критериуми за избор на лица

ангажирани по договор за дело – анкетари, и критериуми за вреднување на секое поединечно истражување во „Останати прашања“, со истиот текст како и во РБ, во која е утврден наод со дадена препорака, освен во последната реченица за лицата кои се одговорни и мерките и активностите кои треба да се преземат во наредниот период односно е наведено следното: Поради наведеното, сметаме дека е потребно Заводот во соработка со надлежни органи (дополнето) да утврди критериуми (избришано) и пропише постапка за начинот на избор на лица - анкетари, како и утврдување на критериуми за вреднување на секое поединечно истражување, (избришано) во насока на зголемување на транспарентност и конзистентност во постапките.

3. Контроли на квалитет

- 3.1. Во однос на контролите на квалитет констатирано е дека се воспоставени од страна на ПГДР/РР и раководителот на тимот, со укажување дека во наредниот период е потребно да се зајакнат контролите на квалитет во делот на проверката на содржината на РБ и Доказите, заради подобрување на квалитетот на ревизорската документација во досието на ревидираниот субјект.

4. Коментар на раководителот на ревизијата

- 4.1. Коментари од страна на ревизорскиот тим, дадени во писмена форма, преку e-mail:
- Во однос на забелешката **во точка 2.1. алинеја 1**, истакнуваме дека барањето се доставува до субјектот предмет на ревизија со цел субјектот навремено да ги обезбеди првичните потребни документи, но дел од документацијата се обезбедува и во текот на ревизија која не е дел од барањето.
  - Во однос на забелешката **во точка 2.1. алинеја 2**, истакнуваме дека се направени аналитички постапки во „Апликација за рекласификација“ и „Планот за ревизија“, врз основа на кои се дефинирани: опфатот и пристапот, утврдување на материјалноста, проценка на ризици, проценка на системите, како и избор на клучни процеси.
  - Во однос на поединечните забелешки **во точка 2.2. алинеја 1, 4 и 5**, истакнуваме дека во Методологијата на ДЗР не е децидно пропишан начин на поврзување/референцирање на документите во тековно електронско досие за ревизија во АМС-от.
  - Во однос на забелешката **во точка 2.2. алинеја 2**, истакнуваме дека наведените програми за 787 и 631 не се изготвени поради малата материјалност и обемот на трансакциите, со мал број на детални тестирања кај 631 и 787.

- Во однос на забелешката во точка 2.2. алинеја 3, истакнуваме дека во РБ е наведен опфатот на извршени тестирања, начинот на изборот на примерок на поодделните тестирања, како и извршената стратификација на изборот на примерок.
- Во однос на поединечните забелешки во точка 2.2. алинеја 6 и 7, кои се однесуваат на „неприкачени„ дел од доказите, истакнуваме дека по ревизорско расудување се одлучува кои и колку докази ќе се прикачат во АМС, односно ќе се обезбеди во досието во случај кога нема наоди.
- Во однос на забелешката во точка 2.3. алинеја 1, која се однесува на тоа дека не постои писмен доказ за корекцијата за промена на Ревизорското мислење, истакнуваме дека истото е дел од состанокот на Стручно тело, која корекција не е дел од Записникот на Стручното тело.
- Во однос на промената на констатирана состојба од наод во останати прашања, во точка 2.3. алинеја 2, истакнуваме дека клучна одлука за поместување на оваа состојба во делот на останати прашања е спроведувањето на препораката која зависи од други надлежни органи, како што е Советот за статистика и Владата на РСМ, кои учествуваат во постапка на носење на Законот за статистика и други прописи од областа на државната статистика.

5. Заклучок

- 5.1. Врз основа на целокупниот увид во ревизорското досие констатирано е дека истото е изготвено согласно методологијата на ДЗР, применети се пропишаните алатки, програми, прашалници и друг вид на обрасци, при што ревизорите треба да ги имаат во предвид укажувањата истакнати на состанокот, како и забелешките во точка 2 од овој извештај, за наредните ревизии.

6. Останати прашања

- 6.1. Образецот „Завршен меморандум“ согласно Методологијата на ДЗР, според содржината и структурата, е сличен со Нацрт извештајот кој што се изготвува после завршниот меморандум, поради што вообичаено се копира и внесува текстот на конечната верзија на Нацрт извештајот, после контролите на квалитет од страна на РР/ПГДР. Сметам дека е потребно да се измени содржината и структурата на овој образец, со тоа што Завршниот меморандум да биде подготвен и да ги содржи наодите/препораките, како и состојбите во делот за Прашања за неизвесност и континуитет и Останати прашања, од страна на ревизорскиот тим, проверен и контролиран од раководителот на тимот.
- 6.2. Во образецот „План за ревизија“, во табелата за материјалност за БС и БПР, се врши распределба на задачите на членовите на тимот по одделни групи

и позиции, (во последната колона се назначени лицата – ревизори кои се задолжени за ревизија на истите) наместо истата да се прикаже подетално по ставки, сметки (троцифрени, шестоцифрени, Заклучен лист и Бруто биланс), и други задачи, како што се: процесите, пописот, јавни набавки, и сл., врз основа на која ќе се добие појасна слика за распределбата и задачите кои ќе ги вршат членовите на тимот во фазата на извршување.

- 6.3. Во образецот „План за ревизија“, делот кој се однесува на Проценка на ризикот, на ниво на ФИ и по групи и позиции, е споено со одредување на ревизорски пристап на ниво на ФИ и определување на големина на примерок, наместо истите да се одвојат во три посебни точки, при што во определување на големина на примерок, да се изработи табела, во која ќе се внесат податоци за групите/ставките во БПР, со назив и вредност, метод за избор на примерок, трансакции за тестирање, вредност на избран примерок и големина на примерок како % од вредноста на групата/ставката, со тоа што колоните за трансакции за тестирање, бројчано и вредносно, како и процент од вредност, ќе се пополнат по завршување на фазата на извршување.

Скопје, 03.06.2020

Проверувач:

Снежана Дулевска